

СЕРДАЛО евет

Советски Союз Коммунистически партен Нохч-ГалгӀай областной Грозненский городской комитетий а Нохч-ГалгӀай АССР-а Лакхешарча Совет а орган

Ера
16
АПРЕЛЬ
№ 31 (2243)
1959 ш
Мах 20 кев.

Нолхозникаши колхозницаши, совхозийи РТС-ийи болхлой, юрта боахама специалисташи! ДукхагӀа лургда вай Даьхенна ялат, дулх, шура, тха, фуаш, боамби, лён, шекар доанкха свекла, коартолаш, баьца даараш, сомаш, кхыиола юрта боахама продукташи!

Юртбоахама культураш мамогга дукхагӀа хьувъяар духьа а продукци арахецагӀа дӀабода мах лохбар духьа а кьовсам лоаттабел!

(1959 шера 1-ча Мая долча ССКП ЦК тӀахьехамашара).

1959 шера 1-ча Мая долча ССКП ЦК ТӀАХЬЕХАМАШ

1. Дакъала хилда 1 Май — Къаьхегамхой Дунен мехкашта юкьерча барт-цхоагӀон ди, дерригача мехкашкарча болхлоша вошал деш дола ди!

2. Масса а мехкашкарча пролетареш, вӀашагӀ-кхета!

3. Дерригача а мехкашкарча болхлой класса цхоагӀенна барт-цхоагӀо — демократени социализм-хой! Беррига шой нӀз тӀабахийта партен XXI-ча съезда дерригдунен-исторически соцамаш кхоачаш-дара!

Лакхаша айе пролетарски интернационализма байрах!

4. ССКП XXI съезде дӀаюлайир вай Даьхе кхы а цхоагӀагӀа дегӀаюлаяр ха — коммунизм шера хьалте йолайара ха. Советски Союз къаьхегам-хой! Беррига шой нӀз тӀабахийта партен XXI-ча съезда дерригдунен-исторически соцамаш кхоачаш-дара!

5. Вежарий моаршал да машар, демократи, социализм баьхан кьовсам лоаттабеча дерригача халкьашка!

6. Дерригача мехкий болхлой классен къаьхегамхой гулакхий цхоагӀо цхоагӀло! Дакъала хийла машар, демократи, халкий кортамукьал ба-хьан лоаттабеча кьовсаме къаьхегамхой ерригача организациешта юкьера барт-цхоагӀо!

7. ДӀайха моаршал да дерригача мехкий коммунистически болхлойн партешка — машар, халкий кьама кортамукьал, демократи, социализм баьхан лоаттабеча кьовсаме болхлой классен берригача къаьхегамхойн авангардагӀа!

Дакъала хийла коммунистически болхлойн парт-ий юхаргӀоаца вежарий цхоагӀон цар барт!

8. Дакъала хилба массаза а котбувлаш хьабоа-гӀа марксизма-ленинизма хьехам — дерригача мехкашкарча къаьхегамхой нӀз бола идеяни герз!

9. Дерригача мехкий халкьаш! Машар лорабе а цхоагӀе а, деррига халкьаш кхерамах лорабе лоат-табу кьовсам кхы а цхоагӀагӀа айел! Бокьонца гу-чаоаха империалистически тӀом хьебераш!

Халкьашта юкье цхоагӀа машар а барт-цхоагӀо а хийла!

10. Дунен халкьаш! США-ни АнгленгӀи правитель-ствошкарча хьадеха йалаьмате чекка атомни водородни герза тохкамаш делга а из леладелга а цӀанкха а хурдгоацаш массане дӀадакхар. Йема-ни кичинаш а тема нӀзаш а кӀезигдара тӀехьа кьовсам лоаттабел!

11. Дерригача мехкий халкьаш! «Шийла тӀом» а дӀабоакха, халкьашта юкьера кхокам а мелбе. Йерманеца машара договор чеккагӀа оттадаран МӀахуоуерча Берлинера оккупационни режим дӀа-якхаран тӀехьа хийла!

12. Дакъала хийла дунен социализма система — машара а халкьаш кхерамах лорадара а юхаргӀо-аца цхоагӀагӀе! ЦхоагӀ а лудла, тоа а лудла со-циалистически лагера мехкий халкьашта юкьера сийлахь-доккха доттагӀал!

13. Вежарий моаршал да социализм еш доаллача сийлахь-доккхаца китаяски халкьашка! Дакъала хийла советски китаяски халкий дохаргӀоаца дот-тагӀал а барт-цхоагӀо а — дерригача дунен тӀа машар оттабара нӀз кхоача цхоагӀо!

14. Вежарий моаршал да социализм еш боакха-ча Албанен Халкьа Республикан къаьхегамхой! Дакъала хийла советски албански халкьашта юкьера дохаргӀоаца доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

15. Вежарий моаршал да социализм еш боакха-ча Болгарен Халкьа Республикан къаьхегамхой! Дакъала хийла советски болгарски халкьашта юкьера доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

16. Вежарий моаршал да социализм еш боакха-ча Венгерски Халкьа Республикан къаьхегамхой! Дакъала хийла советски венгерски халкьашта юкьера дохаргӀоаца доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

17. Вежарий моаршал да социализм еш боакха-ча, шой мох а кьам а демократически наькьаца вӀашагӀтохара тӀехьа кьовсам лоаттабеча Вьетнама Демократически Республикан къаьхегамхой! Дакъала хийла советски вьетнамски халкьашта юкьера дохаргӀоаца доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

18. Дакъала хийла Германски Демократически Респуолика — машар а цӀа йола демократически Германи а баьхан долаш лоаттабеча кьовсаме ерри-гача Германен машар безаца нӀзий цхоагӀо! Ве-жарий моаршал да социализм еш боакхаца ГДР-а къаьхегамхой! ЦхоагӀулда советски германски халкьашта юкьера доттагӀал!

19. Вежарий моаршал да социализм еш боакха-ча, шой мох а кьам а демократически наькьаца вӀашагӀтохара кьовсам лоаттабеча Корейски Халкьа Демократически Респуолика къаьхегамхой! Дакъала хийла советски корейски халкьашта юкьера дохаргӀоаца доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

20. Вежарий моаршал да социализм еш боакха-ча Монгольски Халкьа Республикан къаьхегамхой! Дакъала хийла советски монгольски халкьашта юкьера дохаргӀоаца доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

21. Вежарий моаршал да социализм еш боакха-ча Польски Халкьа Республикан къаьхегамхой! Дакъала хийла советски польски халкьашта юкьера дохаргӀоаца доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

22. Вежарий моаршал да социализм еш боакха-ча Румынски Халкьа Республикан къаьхегамхой! Дакъала хийла советски румынски халкьашта юкьера дохаргӀоаца доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

23. Вежарий моаршал да социализм еш боакха-ча Чехословацки Республикан къаьхегамхой! Дакъала хийла советски чехословацки халкьашта юкьера дохаргӀоаца доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

24. Вежарий моаршал да Югославен Федеративни

Халкьа Республикан къаьхегамхой! ЦхоагӀулда машари социализм баьхан лоаттабеча кьовсаме хьашташа тӀехьара советски югославски халкий доттагӀал!

25. ДӀайха моаршал да ший Даьхен прогресс, Азера а дерригача дунен тӀара а машар баьхан кьовсам лоаттабеча сийлахь-доккхаца индийски халкьашка! ЦхоагӀулда Советски Союзен Индени халкьашта юкьера доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

26. ДӀайха моаршал да империализманна духьал, машар баьхан, шой мехкий кьама кортамукьал цхоагӀе кьовсам лоаттабеча Индонезен, Бирман, Цейлона, Комбоджен халкьашка!

27. ДӀайха моаршал да ВӀашагӀкийтча Йар-бий Республикан халкьашка! Машара хьашташа тӀехьа цхоагӀулда СССР-ен ВӀашагӀкийтча Йар-бий Республикани халкьашта юкьера доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

28. ДӀайха моаршал да колонизаторийн царна новкостал даьрийн нӀз-йоткъам тӀера йокхессаца, машар баьхан а шой мехка кьама кортамукьал цхоагӀе а кьовсам лоаттабеча Иракски Республи-кан халкьашка!

29. ДӀайха моаршал да империалистий политика-на духьал, колониализм цӀенъь дӀаьккхара тӀехьа, шойн паччахьалкхений кьама кортамукьал а цар суверенитет а цхоагӀгӀара тӀехьа кьовсам лоаттабеча Йарбий МӀахбоален халкьашка!

30. ДӀайха моаршал да шой паргӀато а кьама кортамукьал а баьхан турпала кьовсам лоаттабеча Африкан халкьашка! ПаргӀата далда колониализм а кьичарна карадолча а мехкашкарча нӀз-йоткъама кӀадоакха деррига халкьаш!

31. ДӀайха моаршал да халкьашта юкьера маша-ри барт-цхоагӀон баьхан, шой кьама кортаму-кьал баьхан, империализманна духьал кьовсам лоаттабеча Латински Американ халкьашка!

32. Дакъала хийла Англен, Американ ВӀашагӀ-кийтча Штатий, Францен, Советски Союз хал-кий дерригача дунен тӀа машар цхоагӀбара тӀехьа-ра доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

33. ДӀайха моаршал да милитаризм фашизм юхадийгӀара духьал кьовсам лоаттабеча Йерманен Федеративни Республикан къаьхегамхой! Дер-ригача прогрессивни низашка а!

ЦхоагӀулда советски германски халкьашта юкьера доттагӀал!

34. ДегӀа а доагӀалда, цхоагӀ а лудла Советски Союзен Италени халкьашта юкьера доттагӀален гу-лакхаш!

35. Дакъала хийла Советски Союзен Финляндски Республикани халкьашта юкьера доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

36. ЦхоагӀ а лудла, дегӀа а доагӀалда Советски халкьаш Швецен, Норвеген, Данен, Исланден хал-кьаштен юкьера доттагӀален гулакхаш!

37. Дакъала хийла Советски Союзен Австрени халкьашта юкьера доттагӀал а барт-цхоагӀо а!

38. ДӀайха моаршал да ший мехкара кьича мех-кий тӀема базаш дӀаьха, ший мох машаре, демо-кратически новкъа, ший лоламарга, дегӀабоалабе кьовсам лоаттабеча японски халкьашка!

39. Дакъала хийла Советски Союз арахьара ленински политика — тайп-тайпара, общественни строй йолча паччахьалкхенашта юкье машар хила-ра политика, машар лорабара а цхоагӀбара а, хал-кьаш кхерамах лорадара, дерригача мехкашара экономически культурни бузмаш дегӀадоалада-ра политика!

40. Дакъала хийла машар, паччахьалкхен хьаш-таш, вай Даьхе кхерамах фильла лораше латта ко-талонаш яхарча сийле яккха, турпала Советски ТӀема Низаш!

41. Дакъала хийла болхлой классен колхозни ахархойн цхоагӀо — цхоагӀа а юхаргӀоаца а совет-ски строи лард!

42. Дакъала а хийла, тоа а лудла СССР-а хал-кий доттагӀал — вай духьаца кьамех латтача со-циалистически паччахьалкхен нӀз а цхоагӀало а духьовла хьаст!

43. Советски Союз къаьхегамхой! Кхоачаш а тӀех-кхоачаш а ергь вай воркӀ шера план, кхы а цхоагӀагӀа лакхьегь вай воай мехка экономика а культура а, дӀахо а цхоагӀбергба вай социалисти-чески паччахьалкхен нӀз! ДӀаьхалха довла, комму-низм хьалъара кердача коталонашка!

44. Городера а юртара а къаьхегамхой! Цьан сага сир продукци яккхара хьакхьа эггара цхоагӀа-га дегӀадаькхача капиталистически мехкашта тӀе-хьакхе а хьалха довла а аьнна оттада исторически дешар кхоачашделга йалашдерда вай!

45. Советски Союз къаьхегамхой! ХӀара пред-приятет а стройкас а, хӀара колхоз а совхоз а семилетка кхоачаши тӀехкхоачаши яра тӀехьа кьов-сам лоаттабел! Семилетка толамца кхоачашъяр — дӀахо а халкьа материалыни хьали культурни боа-рами лакхьарах бола тешам ба!

46. Гороderen юртарен къаьхегамхой! Кхы а ше-рагӀа йоржарегь вай 1959 шера — семилеткан хьалхарча шера халкьа боахама план ханал хьалха кхоачаше лоаттабеча дерригача халкьа социа-листически ях!

47. Сийле хийла коммунизм хьалъерий хьалхарча мугӀараша болхача производствен дикагӀа болча болхлойн новаторийн!

48. Советски Союз къаьхегамхой! ДукхагӀа балха юкье кхакха дикагӀа йола опыти керда техни-кен, халкьа боахама торонаш дукхагӀа гуча а яха, царех дикагӀа пайда а эц!

49. Совнархозий болхлой! Тоаде промышленно-

стан, стронельственон деш дола доал, пайда дика-гӀа эца капитални вложенеши материалыни кхоача-мехи, тӀагӀертте кьовсам лоаттабе паччахьалкхен дисциплина нӀйӀз лелаяр духьа, планови заданеш кхоачаш а тӀехкхоачаш а яр духьа!

50. Промышленностера, стронельствера, тран-спортера болхлой! ДукхагӀа балха юкье кхакха ком-плексни механизацин автоматизацин, тӀагӀертте кьовсам лоаттабе дӀахо а технически прогресс яр духьа, къаьхегаме овсарде хадданза лакхьяр духьа!

51. Болхлой, инженераш, техникаш, мастераш! Мамогга дикагӀа вӀаштӀехьакхха производствон, предприятиешен стройкашен боарамарга дика болх белга йалаше, къаьхегаме социалистически дисцип-лина цхоагӀе! ХӀаман кхом бар духьа кьовсам лоаттабе, лакхье продукцен дикал, лохбе из арахе-цагӀа дӀабода мах.

52. Еза-йоккха промышленность — дӀахо йодача хана а беррига халкьа боахам айбара а, халкьа вахара хьал лакхьара а, вай Даьхен оборонни нӀз цхоагӀбара а лард я. Сийле хийла еза-йоккхача ин-дустречра болхлой!

53. Советски металлургаш! Тоае техникин произ-водствера технологи, предприятиешкарча кхоача-мех пайда дукхагӀа эца, сикхара караерзае руда доалла керда моттигаш! Халкьа боахамга дукхагӀа хийлти руда, чон, болат, прокат, тайп-тайпара сир-да бесаш дола а наггахьа мара ца хулаш дола а металлаш!

54. Машиностроенерен приборостроенерен болх-лой! Сикхара хьа а е йома а е кердагӀа а къаьхегаме овсарде лакхьара а йола оборудованеш прибор-аши, тӀагӀертте кьовсам лоаттабе комплексни ме-ханизацин автоматизацин халкьа боахама юкье яьхара!

55. Мехкдаьтти газовой промышленностера болх-лой! Хадданза лакхье мехкдаьттен газы яккхара а мехкдаьттен газы йоалла керда моттигаш караер-заяра а сухалаш! Мехкдаьтта чакхдоахача заводаш-кара мощносташ тӀа-тӀа советял! Ханал хьалхарга хьалбий яха керда предприятиеш газопроводаш! ДукхагӀа лургда вай мехка мехкдаьттен газы!

56. КӀора промышленностера болхлой! Пайдана-гӀа йола способаш дукхагӀа юкье кхакха кӀора боа-кхача! КӀора дикал лакх а е из хьабакхьарагӀа дӀабо-да мах лок а бе!

57. Советски энергетикаш, электростанцешкарен электростанцешкарен стронетлаши монтажникаш! Керда энергетически мощносташ сикхара балха юкье а яха йома а е! Электростанцери дукхагӀа лургя вай мехка!

58. Химически промышленностера болхлой! Сикх-агӀа балха юкье яха керда мощносташ, шерье химиче-ски промышленностен ассортимент. Химически беда-лах хьаьа наха эшаш леладу дика а дарегӀа а то-вараш лургда вай мехка!

59. Советски стронетлаш! Сикхара а, дикагӀа а, да-регӀа а хьалъе керда промышленни предприятиеш, чуле ценош, болыниаш, школаш, берий учрежде-неш! Индустриальни мегодах дукхагӀа юкье йоалае гишлой хьалъеца!

60. Гишлой материалаш еча промышленностера болхлой! ДукхагӀа а дикагӀа а хьае гишлой мате-риалаш! Семилеткан стройкашта дукхагӀа хийлти материалаш изделеш!

61. Хьун, даьхан хӀамаш ечен, кьаьхтен промы-шенностера болхлой! ДикагӀа йола хьу, мебель, це-люлоза, кьаьхт дукхагӀа лургда вай мехка!

62. Ейгача промышленностера болхлой! Къаь-хегамшоша дукхагӀа лургда вай дика а хоза а кӀадаш, дика барзкьаш, цхоагӀен хозен кога гӀирс, наха ле-ладу кхьдола товараш!

63. Кхачан товарни промышленностера болхлой! Мамогга дукхагӀа хьаде кхачан товараш, кхачан продуктай дикал лакхье!

64. Чьаьрий промышленностера болхлой! Дукха-гӀа даха чьаьрий, фордаштен океанаштен юкье кӀоарга дӀау а ухаш чьаьрий лувийга дегӀадоа-лад! ДукхагӀа пайда эца боахама чурча йамех, продукцен дикал лакх а е из хьаьрга дӀабода мах лок а бе.

65. Советски транспортера болхлой! Хадданза му-хьаш дӀа-са узвильга йалаше, тоаде пассажирашта деш дола гулакш, транспорта сикхара технички реконструкци яр духьа кьовсам лоаттабел!

66. Связ болхлой! Хадданза дегӀа а кувьла тоа а е свѣза средстваш! Цьаккха баккха бекх боацаш дика болх байта почтага, телеграфга, телефонага, радиога, телевиденга! Бахача наха деш дола гу-лакш тоаде!

67. Моттигерча промышленностин кооперацини болхлой! ДукхагӀа арахеца продукци, лакхье произ-водствен культура! Мамогга тоаде цӀагӀа де дезаца гулакшаца баха нах йалашбелга!

68. Колхозникаши колхозницаши! Мамогга тоабе колхозий юкьара боахам, алсамарга ектам йоаца фондаш — колхозий юкьарча рузъан лард! Шерде колхозий юкьарча балхий бузмаш!

69. Колхозникаши колхозницаши, совхозийн РТС-ийн болхлой, юрта боахама специалисташ! ДукхагӀа лургда вай Даьхенна ялат, дулх, шура, тха, фуаш, боамби, лен, шекар доаккха свекла, коартолаш, баь-ца даараш, сомаш, кхыиола юрта боахама про-дукташ!

Юртбоахама культураш мамогга дукхагӀа хьув-кьаьр духьа а продукци арахецагӀа дӀабода мах лохбар духьа а кьовсам лоаттабел!

70. Юрта боахама къаьхегамхой! Мамогга де-гӀабоалабе юкьара хьайбай боахам, шортта йала-ше доакьар, доахана продукташ алсамъяха, племен-

ной гулакш дика вӀашагӀдолла! Сага сикх кхоачаш хьайбай продукташ яхара Американ ВӀашагӀкийт-тача Штател хьалхадарга вай!

71. Юрташкарча механизатораш! ДикагӀа йолча техникаш пайда дукхагӀа эца, юртбоахама производ-ствона механизацин электрификаци дукхагӀа е! Со-ветски юрта технички прогресс лелаяр хийла!

72. Совхозий болхлой! ДукхагӀа арахеца юртбоа-хама продукташ, лохбе уж хьаьрга дӀабода мах! Мехка толашагӀа а пайда дукхагӀа душ а йола пред-приятеш ергя вай ерригача совхозех.

73. Эрни дадача лаьтшакар къаьхегамхой! Даь-ха толамаш карара а ма далитта кхы тӀа алсам а даха, массаза а дика хьувкьаде ялаташ, мамогга ду-кхагӀа дегӀабоалабе юкьара хьайбай боахам!

74. Юрта боахама болхлой! Толаме чакхдоа-кхарагӀа вай 1959 шера БӀаьсти ялаташ дӀадуьага, цхоагӀа хьувкьаьргьа вай еррига юртооахама культураш!

75. Колхозникаши колхозницаши! Цьа хьисап а долаш лелаб юкьара боахам, лаьтташ пайда дика-гӀа эца, сикхара дӀаюлае севообороташ! Новаторий опыти Илманна гучаьнича говзалехи пайда ду-кхагӀа эца, лакхье къаьхегаме овсарел!

БӀаь гектар лаьттанна лаьрхӀа юртбоахама про-дукташ дукхагӀа яха хьаьжа!

76. Советски торговлерен общественни питанерен болхлой! Бахача наха деча гулакша культура лакхьяр духьа кьовсам лоаттабе, тӀа-тӀа дукхагӀа эшаш, къаьхегамшоша эша гулакшаш дикагӀа кхоачашдел!

77. Советски гулакхера нах! Тоабе паччахьалкхен аппарата болх! Къаьхегамшоша эшараш цар дӀадехараш дика теркалдеш хийла! Дика вӀаште-хьабаккхан цьалхле йолаши хулийтаргба вай со-ветски аппарата болх!

78. Илмани лакхьарча школаш болхлой! ДӀахо йодача хана а йола тоадр духьа, техникаш про-гресс яр духьа кьовсам лоаттабел! Айхийтарга дува-ле халкьа вахарца! Коммунизма заманна ма эш-шара бола специалташ кийчел! Дахалда хьал-халатта советски йола!

79. Сийле хийла планеташта юкье лела йиш ху-лийташ никь хьабийла йола Лаьттан спутникаш койсически ракетен дунен чу эггара хьалха дӀахе-царца доккха гулакш карагӀаьнича советски йл-махойн, инженерийн, техникийн, болхлойн!

80. Литературан искусствонни деятелаш! Кьовсам лоаттабе произведеней идея лакха хийлтигӀа дукхен художественни говзал лакхьяр духьел! Литературен искусствон айхьа, хьахадаргӀоацаш ювзанолий-таргьа вай халкьа вахарца, хӀанзарча заманца!

81. Халкьа просвещен болхлой! Кхы а дикагӀа хьаьх берашта, Вахарца, балхаца айхийтарга ювза-лийта школа! ХьатӀахувш йоагӀа тӀехье къаьх-егам дукха безарголаш, советски Даьхенна, комму-низма гулакша мугӀаьх йолаш хьалхьел!

82. Медицински болхлой! Тоа а е дегӀа а йоалае халкьа унахцено, дарбаш дечен санитарни учреж-денеша беча балхацара культура лакхьел! Медицин-ски Илманна керда карагӀаьнираш балха юкье кхакхьа!

83. Яхийла къаьхегамхой депутатий Советаш — вай мехкара йаьдала бокьонца йола халкьа орга-наш!

84. Советски профсоюзаш! Мамогга дегӀаюлае болхлой классен интеллигенци творчески иници-ативен хьинари. Хадданза йоаьхо е дӀахо йодача хана болхлойн гулакхера наьхен материалыни хьали культури боарам айбара! Къаьхегамхой нӀз оар-цагӀабаккха воркӀ шера план кхоачашъяра!

85. Бахалба коммунизм хьалъеца хьинаре дакьа лоацаш бола советски кханах!

86. Яхийла Еригсоюзни Ленински Коммунисти-чески Кагирхой Союз — Коммунистически партен тешаме новкьост а резерв а, коммунизм хьалъеш болча кагирхой хьалхалатта отряд!

87. Коммунисташ комсомольцаши! ССКП XXI-гӀа съезда решенеш кхоачашъяр духьа, СССР-е коммунизм оттар духьа дерригача халкьо лоатта-беча кьовсаме керте хийла!

88. Комсомольцаши комсомольцаши, советски ка-гирхой! Коммунисташа даха а болх бе а йомалел! ДикагӀа моралах йола оамалаш йомалел! Сакхетам а хьинар а долаш коммунизм хьалъераш хийла!

89. Пионераш школьникаши! ТӀагӀертте а юха ца долаш а дешарен балхен коммунизм йомалел Лени-на гулакш баьхан долаш, коммунизм баьхан долаш хьинаре кьовсам лоаттабел кийчел!

90. Дахалда коммунизм хьалъеш доалла сийлахь-доккха советски халкь!

